

Elmas Sūtra basım yılı 868 olan ve tarihte basım tarihi üzerinde olan ilk metin olması nedeniyle, insanlık tarihinin ilk basılan kitabı olarak tarihe not edilmiştir. Bir kitap hüviyetinde olması nedeniyle resimli bir kapağı dahi vardır. Eser ahşap baskı tekniği ile basılmıştır. Batıda “Block Book” adıyla tanınır. Uzunluğu yaklaşık 5 metre olan eser tomar (scroll) şeklinde ince kâğıda basılmış haldedir. British Library’deki örnekte, Çince yazıların yanında, Cetavana koruluğunda on baş müridinden biri olan yaşlı Subhūti ile konuşmakta olan Buddha görülür. Yanında yardımcıları vardır. Aralarında, yerde yatmakta olan tüylü, iki tombul kedi göze çarpar. Buddha göğsüne Svastika çizilmiş haldedir. Bu sahnenin bir benzeri, British Museum’da bulunan, 10. yüzyılın başlarına ait bir başka Elmas Sūtra kapak resminde görülür. Bunda kediler ve Svastika yoktur, daha sade çizilmiş bir resimdir.

Elmas Sūtra’nın orijinal dili Sanskrit’tir. Vacra “elmas” demektir, fakat sözcüğün “şimşek” anlamı da vardır. Sūtra ise, eski Hindu veya Buddhist Edebiyatı’nda bir eser türüdür. Elmas Sūtra’nın Sanskrit dilinde söylenişi “Vacraçchedikā Pracnāpāramitā Sūtra” şeklindedir. Türkçe’ye “Elmas Gibi Kesen Mükemmel Bilgelik Sūtrası” diye çevirebiliriz. Pracnā “bilgelik”, Pāramitā da “mükemmel” anlamlarındadır. Bazen bu iki sözcüğü “aşkın bilgelik” diye karşılamak daha yerinde olmaktadır. Buddhist Sūtralar içinde bir grup sūtra

“Pracnāpāramitā” başlığı altında toplanmıştır. Onlar içinde en önemlilerinden bir tanesi Elmas Sūtra’dır; bir başkası ise Pracnāpāramitā Hridaya Sūtra (Kalp Sūtra) dır. Bu ikisi çok değerli metafizik sorunları ele alır; yansızlık, her şeyin boşluğu (Şūnyatā) ve her türlü zıtlıktan doğan anlamsızlığa anlam vermenin yanılığısı çok güzel biçimde işlenmiştir. Japonya’da bu iki sūtra MS 816’da kurulmuş olan Şingon mezhebinin baş kitapları olmuşlardır.¹ Tibetliler de, özellikle Elmas Sūtra’ya, büyük saygı duyarlar. Elmas Sūtra Çin, Japon, Tibet, Kore dilleriyle, Moğol, Hotan, Soğd, Mançu dillerine, ayrıca İngilizce, Fransızca, Almanca ve Endonezya dillerine çevrilmiştir. Bu sūtranın Brahmī alfabesiyle yazılmış bir nüshası da bulunmaktadır.

Elmas Sūtra’yı Sanskrit dilinden Çin diline ilk çeviren Kumāracīva’dır (344-413). Kumāracīva Kuçalı bir Buddhist keşiş, bilim insanı ve çevirmendi. Memleketinde yaşarken bir Sarvāstivādacı olduğu, sonra Buddhasvāmin tarafından eğitildiği, sonradan da Nāgārcuna felsefesini benimsediği söylenir. Kumāracīva’nın Çin’e soktuğu Buddhizm, Nāgārcuna’nınkinden çok farklı değildi.² 384 yılında savaş esiri olarak Çin’e getirildi. On beş yıl Kansu’da, Liang-chou’da yaşadı. 402 yılında başkente geçti. Orada din işlerinden sorumlu yönetici oldu. İmparator Yao Hsing’in himayesi altında yüzden fazla eser çevirdi. İdaresi altındaki yüzlerce bilim

---

¹ Şingon mezhebinin kurucusu, Xuan Zang’ın öğrencisi Kōbō’dur.

² Kalupahana, David J., Mūlamadhyamakakārikā of Nāgārjuna, s. 8.

insanıyla birlikte daha başka birçok eser ortaya çıkarttı. Bunlar içinde en önemlilerinden bazıları Saddharmapundarīka Sūtra, Mahā Pracnāpāramitā Sūtra ve Vacraçchedikā Pracnāpāramitā Sūtra'dır. Ele aldığı konuları titizlikle incelemesi ve güzel çeviriler yapması Buddhizmin Çin'de tutulmasını ve yayılmasını sağladı. Bu Çince çeviriden yapılan İngilizce çeviri S. Beal tarafından Journal of the Royal Asiatic Society'de 1864-1865 yıllarında yayınlandı.